

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl vertybinių popierių atsiskaitymo gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų (CVPD), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 98/26/EB

(COM(2012) 73 final – 2012/0029 (COD))

(2012/C 299/14)

Pranešėjas **Peter MORGAN**

Europos Parlamentas, 2012 m. kovo 15 d., ir Europos Sąjungos Taryba, 2012 m. balandžio 3 d., vadaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl vertybinių popierių atsiskaitymo gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų (CVPD), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 98/26/EB

COM(2012) 73 final – 2012/0029 (COD).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. birželio 12 d. priėmė savo nuomonę.

482-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. liepos 11–12 d. (2012 m. liepos 11 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 110 narių balsavus už, 2 – prieš ir 4 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina šią iniciatyvą priimti reglamentą. Priėmus centrinių vertybinių popierių depozitoriumų (CVPD) reglamentą, Komisija bus parengusi visus tris naujosios ES finansų infrastruktūros reguliavimo sistemos ramsčius: CVPD reglamentą, Europos rinkos infrastruktūros reglamentą (ERIR) ir finansinių priemonių rinkų direktyvą / reglamentą (FPRD / FPRR).

1.2 Įvedus eurą suaktyvėjo investicijos į kitų šalių vertybinius popierius, o dėl įvestų visoje Sąjungoje bendrų standartų tarpvalstybinės investicijos veikia sklandžiai. Dėl geros atsiskaitymų drausmės mažėja sandorio šalies rizika, o tiksliau – likvidumo rizika ir sutarties pakeitimo rizika. Dar svarbiau tai, kad gerėja investuotojų apsauga, nes užtikrinama, kad vertybinių popierių pirkėjų ir pardavėjų tarpusavio atsiskaitymai vyktų saugiai ir laiku. Šiuo požiūriu siūlomas reglamentas yra svarbus žingsnis kuriant bendrąją rinką.

1.3 Viena didesnių naujovių, kurią siūloma įdiegti CVPD veikloje, – draudimas turėti licenciją teikti tam tikras bankines paslaugas. Ši naujovė paveiks du didelius tarptautinius CVPD, kurie labai plačiai naudojami savo teise teikti bankines paslaugas, padėdami vykdyti atsiskaitymų ir lėšų saugojimo procedūras. EESRK pripažįsta, kad pasaulinė nuomonė (G 20 šalių, Europos Komisijos, Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos (angl. IOSCO), ir t. t.) labai palanki kredito institucijų atskyrimui. Komitetas pritaria Komisijai ir mano, kad geriausias variantas – atskiras savarankiškas bankas.

1.4 Labai svarbus siūlymas įvesti visuotinį reikalavimą atsiskaityti per dvi dienas nuo sandorio sudarymo dienos („T+2“). Europos Sąjungoje šį reikalavimą greičiausiai bus įmanoma vykdyti, tačiau dėl sandorių su kitomis pasaulio šalimis dar reikės išspręsti nemažai klausimų.

1.5 Pasiūlyme nustatytas reikalavimas dematerializuoti vertybinius popierius, kuriais prekiaujama. Šiam reikalavimui nustatytas pereinamasis laikotarpis iki 2020 m. sausio 1 d. Tačiau valstybių narių pažanga šioje srityje skirtinga, tad gali prireikti politinio kompromiso.

2. Įžanga

2.1 Centriniai vertybinių popierių depozitoriumai (CVPD) – finansų rinkai sistemškai svarbios įstaigos. Po bet kokio vertybinių popierių sandorio vertybinių popierių biržoje ar už jos ribų vyksta poprekybiniai procesai, kuriais atsiskaitoma už tą sandorį, t. y. vertybiniai popieriai pateikiami už juos sumokėjus pinigus. CVPD yra esminės įstaigos, kurios valdydamos vadinamąsias vertybinių popierių atsiskaitymo sistemas sudaro sąlygas atsiskaityti. Be to, CVPD užtikrina vertybinių popierių sąskaitų, kuriose registruojama, kas ir kiek vertybinių popierių išleido ir kaip kiekvieną kartą keičiasi tų vertybinių popierių savininkai, pirminį registravimą ir centralizuotą tvarkymą.

2.2 CVPD taip pat atlieka ypač svarbų vaidmenį užtikrinimo priemonių rinkoje, visų pirma vykdant pinigų politiką. Pavyzdžiui, beveik visos tinkamos užtikrinimo priemonės centrinio banko pinigų politikos operacijoms Europos Sąjungoje, visų pirma euro zonoje, pereina per CVPD valdomas vertybinių popierių atsiskaitymo sistemas.

2.3 2010 m. per ES vertybinių popierių atsiskaitymo sistemas atsiskaityta už maždaug 920 trln. EUR vertės sandorius, o 2010 m. pabaigoje šiose sistemose laikyta beveik 39 trln. EUR vertybinių popierių. Europos Sąjungoje yra daugiau kaip 30 CVPD, paprastai po vieną kiekvienoje šalyje, ir du vadinamieji tarptautiniai CVPD (TCVPD – *Clearstream Banking Luxembourg* ir *Euroclear Bank*), – tai tokie CVPD, kurie specializuojasi leisti tarptautines obligacijas, paprastai vadinamas euroobligacijomis.

2.4 Skirtingai nei vienoje šalyje vykdomi atsiskaitymai, kurie paprastai būna saugūs ir veiksmingi, tarptautiniai atsiskaitymai vykdamas investicijas kitoje šalyje yra sudėtingesni ir brangesni nei vietiniai. Pavyzdžiui, neatsiskaitymo atvejų yra daugiau atliekant tarptautinius sandorius, palyginti su vietiniais sandoriais, o tarptautinio atsiskaitymo išlaidos iki keturių kartų didesnės už vietinio atsiskaitymo išlaidas. Paprastai CVPD paslaugų kaina sudaro minimalią visų išlaidų, patiriamų naudojantis visais infrastruktūros elementais, dalį, tačiau emitentui ji vis tiek yra reikšminga.

2.5 Šias saugos problemas lemia keletas veiksnių, pvz.:

- atsiskaitymo ciklo ilgumas. Laikas nuo sandorio sudarymo iki atsiskaitymo ES nėra suvienodintas, dėl to atsiranda trikdžių tarpvalstybiniu mastu atsiskaitant už vertybinius popierius;
- nedidelė, bet reikšminga vertybinių popierių dalis vis dar egzistuoja popierine forma. Jų atsiskaitymo ciklas kur kas ilgesnis, dėl to didėja investuotojams kylanti rizika;
- atgrasomosios baudos už neatsiskaitymą (t. y. situacija, kai už sandorį neatsiskaitoma numatytą atsiskaitymo dieną) nustatytos ne visose rinkose, o kur jos egzistuoja, atsiskaitymo drausmės priemonės atskirose rinkose labai skiriasi;
- nors Direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose (ABD) mažinamas vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos trikdymas dėl tos sistemos dalyviams iškeltų nemokumo bylų, ja nesprenžiami kitos sistemos būdingos rizikos arba sistemą valdančio CVPD atsparumo klausimai. Kai kuriems CVPD kyla papildoma kredito ir likvidumo rizika dėl teikiamų atsiskaitymą papildančių banko paslaugų;
- CVPD tarpusavio susitarimai dėl sąsajos, nors ir laikomi pirmu žingsniu siekiant konsoliduoti Europos atsiskaitymų rinkas, kelia abejonių dėl saugos, nes tokioms sąsajoms nėra specialių rizikos ribojimo taisyklių. Be to, dėl jų didėja CVPD tarpusavio priklausomybė, o dėl to dar labiau verta įvesti bendrą rizikos ribojimo sistemą.

2.6 Didelį susirūpinimą kelia ir tai, kad nėra veiksmingos bendros atsiskaitymų vidaus rinkos. Vis dar tebėra svarbių Europos poprekybinės rinkos kliūčių, pvz., prieigos prie CVPD apribojimai vertybinių popierių emitentams, Europos Sąjungoje CVPD taikomų nacionalinių licencijų režimų bei taisyklių skirtumai ir ribota skirtingų nacionalinių CVPD tarpusavio konkurencija. Dėl šių kliūčių rinka yra labai susiskaidžiusi. Todėl tarptautinis atsiskaitymas už sandorius vyksta per nepagrįstai sudėtingas įmonių grandines, kuriose dažnai dalyvauja keletas CVPD ir keli kiti tarpininkai. Tai daro neigiamą poveikį ne tik veiksmingumui, bet ir rizikai, susijusiai su tarptautiniais sandoriais.

2.7 Šios problemos yra svarbios, nes Europoje tarptautinių sandorių (nuo įprastų vertybinių popierių pirkimo ir pardavimo iki užtikrinimo priemonių pervedimo) daugėja, o CVPD vis

labiau priklauso vieni nuo kitų. Numatoma, kad šios tendencijos stiprės įgyvendinus projektą „Target2 Securities“ (T2S), kurį pradėjo Eurosistema siekdama sukurti bendrą vertybinių popierių atsiskaitymo Europoje platformą be sienų, kuri turėtų pradėti veikti 2015 m.

3. Siūlomo reglamento santrauka

3.1 Siūlomą reglamentą sudaro dvi pagrindinės dalys: su vertybinių popierių atsiskaitymu susijusios visiems rinkos operatoriams skirtos priemonės (II antraštinė dalis) ir konkrečiai CVPD skirtos priemonės (III, IV ir V antraštinės dalys).

Vertybinių popierių atsiskaitymas

3.2 II antraštinėje dalyje nustatomas privalomas vadinamasis vertybinių popierių dematerializavimas arba imobilizavimas, tai yra vertybinių popierių išleidimas nematerialia forma. Šia priemone siekiama didinti atsiskaitymų veiksmingumą, sudaryti sąlygas trumpinti atsiskaitymo laikotarpius ir užtikrinti vertybinių popierių emisijos vientisumą, nes būtų lengviau sutikrinti vertybinių popierių paketus. Siūlomu reglamentu numatomas pakankamai ilgas pereinamasis laikotarpis iki 2020 m. sausio 1 d., kad valstybių narių, kuriose vis dar egzistuoja labai daug popierinių vertybinių popierių, rinkos operatoriai galėtų laikytis šio reikalavimo.

3.3 Visoje ES suvienodinamas atsiskaitymo už vertybinių popierių sandorius laikotarpis. Europoje už daugumą vertybinių popierių sandorių atsiskaitoma per dvi arba tris dienas po sandorio sudarymo dienos, atsižvelgiant į konkrečią rinką. Atsiskaitymo laikotarpis bus suvienodintas, t. y. dvi dienos po sandorio sudarymo dienos, nors bus leidžiami ir trumpesni atsiskaitymo laikotarpiai.

3.4 ES suvienodinamos atsiskaitymo drausmės priemonės. Jas sudaro *ex ante* priemonės, skirtos išvengti neatsiskaitymo, ir *ex post* priemonės, skirtos neatsiskaitymo problemai spręsti.

CVPD veiklos leidimų išdavimas ir priežiūra

3.5 Jau Direktyvoje 98/26/EB vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos apibrėžiamos kaip oficialūs susitarimai, kuriais sudaromos sąlygos vertybinius popierius pervesti tarp skirtingų dalyvių. Tačiau toje direktyvoje neapartamos įstaigos, atsakingos už tokių sistemų valdymą. Atsižvelgiant į vis didesnę tokių sistemų sudėtingumą ir su atsiskaitymu susijusią riziką, labai svarbu, kad vertybinių popierių atsiskaitymo sistemas valdančios įstaigos būtų teisiškai apibrėžtos, turėtų veiklos leidimus ir būtų prižiūrimos pagal bendrus rizikos ribojimo standartus.

3.6 CVPD veiklos leidimus išduos ir priežiūrą vykdys jų įsteigimo vietos nacionalinės kompetentingos institucijos. Tačiau, turint omenyje, kad jų veikla vis dažniau vykdoma tarpvalstybiniu pagrindu, reikėtų konsultuotis su kitomis institucijomis, susijusiomis su CVPD valdoma (-omis) vertybinių popierių atsiskaitymo sistema (-omis) ir kitais grupės subjektais. EVPRI atliks svarbų vaidmenį rengdama techninių standartų, skirtų veiklos leidimų išdavimo procesui vienodinti ir institucijų bendradarbiavimui užtikrinti, projektus.

3.7 Pasiūlymu veiklos leidimą turintiems CVPD suteikiamas pasas Sąjungoje teikti paslaugas, paslaugą teikiant tiesiogiai kitoje valstybėje narėje arba įsteigus filialą toje valstybėje narėje. Trečiosios šalies CVPD gali būti leidžiama paslaugas teikti Sąjungoje, jei jis pripažintas EVPRI.

CVPD taikomi reikalavimai

3.8 Kadangi CVPD yra svarbūs sistemai ir teikia vertybinių popierių rinkai kritiškai svarbias paslaugas, jiems turi būti taikomi aukšti rizikos ribojimo standartai siekiant užtikrinti jų gyvybingumą ir jų dalyvių apsaugą. CVPD taikomi reikalavimai sugrupuoti į keletą kategorijų: organizaciniai reikalavimai, veiklos taisyklės, reikalavimai dėl CVPD paslaugų, rizikos ribojimo reikalavimai ir reikalavimai dėl CVPD sąsajų.

3.9 Veiklos taisyklėse nustatomi reikalavimai, kad veikla būtų nediskriminacinė, skaidri ir griežtai pagrįsta rizika ir kad kompetentingoms institucijoms būtų teikiama visa informacija apie sąnaudas ir pajamas.

3.10 Vieni iš reikalavimų dėl CVPD paslaugų yra įpareigojimai sutikrinti sąskaitas tą pačią dieną ir atskirti sąskaitas. Kiek tai susiję su piniginiu atsiskaitymu, pasiūlymu reikalaujama, kad, kai praktiškai verta ir įmanoma, CVPD atsiskaitymus vykdytų centrinio banko sąskaitose. Leidžiama atsiskaitymus vykdyti komercinių bankų sąskaitose, tačiau, kitaip nei šiuo metu įprasta, tai turi būti daroma per atskirą kredito įstaigą, veikiančią kaip atsiskaitymų tarpininkas.

3.11 Patiems CVPD taikomi rizikos ribojimo reikalavimai apima svarbias operacinės rizikos mažinimo nuostatas. Kadangi CVPD nebūtų leidžiama tiesiogiai teikti bankinių paslaugų, pagrindinė CVPD kylanti rizika bus operacinė rizika. Šios nuostatos apima tinkamas priemones, skirtas visą laiką užtikrinti operacijų, įskaitant atsiskaitymą, tęstinumą. Be to, darant nuorodą į veiklos išlaidas nustatomi kapitalo reikalavimai – CVPD turėtų turėti kapitalo, nepaskirstytojo pelno ir rezervų, kad galėtų padengti bent šešių mėnesių veiklos išlaidas.

3.12 Reikalavimas dėl CVPD sąsajų apima identiškų atsiskaitymų baigtinumo taisyklių nustatymą.

Prieiga prie CVPD

3.13 Vienas iš šios iniciatyvos tikslų – atverti CVPD paslaugų rinką ir pašalinti prieigos kliūtis. Aptariama trijų tipų prieiga: a) tarp emitentų ir CVPD, b) CVPD tarpusavio ir c) CVPD ir kitų rinkos infrastruktūrų tarpusavio prieiga.

3.14 Projekte nustatoma emitentų teisė savo vertybinius popierius registruoti bet kuriame Sąjungos veiklos leidimą turinčiame CVPD ir CVPD teisė teikti paslaugas, susijusias su vertybiniais popieriais, kurie išleisti pagal kitos valstybės narės teisę.

3.15 CVPD turėtų turėti teisę gauti sandorių duomenis iš pagrindinės sandorio šalies ir iš prekybos vietų ir tos infrastruktūros turėtų turėti prieigą prie CVPD valdomų vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų.

Kredito įstaigos

3.16 Kai atsiskaitymas per centrinį banką praktiškai sudėtingas arba neįmanomas, CVPD savo dalyviams gali siūlyti atlikti atsiskaitymus komercinio banko sąskaitose. Tačiau patys CVPD neturėtų teikti atsiskaitymą papildančių banko paslaugų, o turėtų gauti savo kompetentingų institucijų leidimą paskirti kredito įstaigą, kuri veiktų kaip atsiskaitymų tarpininkas, kad atidarytų piniginių lėšų sąskaitas ir teiktų paskolas atsiskaitymui palengvinti.

3.17 Šis CVPD ir atsiskaitymų tarpininkų atskyrimas yra svarbi priemonė CVPD saugos klausimams spręsti ir jai didinti. Atsiskaitymą papildančios banko paslaugos didina CVPD kylančią riziką, o kartu ir tikimybę, kad CVPD neįvykdys įsipareigojimų arba patirs nepalankiausias sąlygas.

3.18 Nors kai kurie CVPD paprastai teikia tos pačios dienos banko paslaugas (kurios visiškai padengtos užtikrinimo priemonėmis ir kitais finansiniais ištekliais) ir tos paslaugos apsiriboja atsiskaitymą papildančiomis paslaugomis, tvarkomos sumos vis dėlto yra reikšmingos ir tokio CVPD įsipareigojimų neįvykdymas turėtų neigiamų pasekmių vertybinių popierių ir mokėjimų rinkoms. Reikalavimas banko paslaugas teikti atskirame juridiniame subjekte negu tas, kuris teikia pagrindines CVPD paslaugas, padės užkirsti kelią rizikos perdavimui iš banko paslaugų į teikiamas pagrindines CVPD paslaugas, visų pirma nemokumo atveju arba nepalankiausiomis sąlygomis, kurių priežastis – banko paslaugos.

3.19 Šiuo metu teikiantiems banko paslaugas CVPD tenkančios su šia priemone susijusios pagrindinės sąnaudos yra teisinės išlaidos, susijusios su atskiro juridinio subjekto įsteigimu banko paslaugoms teikti. Komisija mano, kad lengvesnių banko paslaugų atskyrimo alternatyvų, kurias įgyvendinus visiškai dingtų rizikos perdavimo iš banko paslaugų į pagrindines CVPD paslaugas pavojus, nėra.

3.20 Siekiant didinti veiksmingumą, jei ta pati įmonių grupė teikia ir CVPD, ir banko paslaugas, reikalavimas, kad banko paslaugas teiktų atskira kredito įstaiga, neturėtų drausti tai kredito įstaigai priklausyti tai pačiai įmonių grupei, kuriai priklauso CVPD.

3.21 Kompetentinga institucija turėtų gebėti kiekvienu atskiru atveju įrodyti, kad nekyla sisteminės rizikos, kai tas pats juridinis subjektas teikia ir CVPD, ir banko paslaugas. Tokiu atveju Europos Komisijai gali būti pateikiamas pagrįstas prašymas ir ji gali leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą. Visais atvejais CVPD, turinčio kredito įstaigos licenciją, veikla turėtų apsiriboti atsiskaitymą papildančių banko paslaugų teikimu.

Sankcijos

3.22 Pavyzdžiui, apžvelgus esamus nacionalinius priežiūros režimus paaiškėjo, kad piniginių sankcijų dydis įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi, kad kai kurios kompetentingos institucijos neturi tam tikrų svarbių sankcijų taikymo įgaliojimų ir kad kai kurios kompetentingos institucijos negali skirti sankcijų fiziniams ir juridiniams asmenims. Todėl Komisija siūlo, kad kompetentingos institucijos turėtų galėti naudoti būtiniausias administracines sankcijas ir priemones, įskaitant veiklos leidimo panaikinimą, viešą įspėjimą, vadovybės atleidimą, pelno, gauto įvykdžius nustatytus šio reglamento pažeidimus, grąžinimą ir administracines baudas.

4. EESRK požiūris

4.1 EESRK palankiai vertina šią iniciatyvą priimti reglamentą. Priėmus CVPD reglamentą, Komisija bus parengusi visus tris naujosios ES finansų infrastruktūros reguliavimo sistemos ramsčius: CVPD reglamentą, Europos rinkos infrastruktūros reglamentą (ERIR) ir finansinių priemonių rinkų direktyvą / reglamentą (FPRD / FPRR). Šie trys teisės aktai visi kartu plačiai ir išsamiai reglamentuos šią rinką. Komisija privalo pasirūpinti, kad šie trys teisės aktai derėtų tarpusavyje ir vieni kitų nedubliuotų ir kad dėl to naujosios taisyklės nebūtų aiškinamos skirtingai. Be to, labai svarbu, kad šios įvairios teisėkūros iniciatyvos būtų nuoseklios ir derėtų tarpusavyje svarbiausiose srityse.

4.2 EVPRI bus atsakinga už techninių standartų pagal šią naują teisės aktą rengimą ir už kitus du ramsčius. Komitetas pažymi, kad per gana trumpą laiką EVPRI bus priskirta daug naujų funkcijų ir pareigų. Tarp jų, be kitų, yra kredito reitingų agentūrų reguliavimas, audito sektoriaus priežiūra, skolintų vertybinių popierių pardavimų ir kredito išipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorių stebėseną, Alternatyvaus investavimo fondų valdymo (AIFV) direktyvos įgyvendinimo priežiūra. Labai svarbu, kad EVPRI turėtų pakankamai darbuotojų, turinčių reikiamą kvalifikaciją ir patirties šioms funkcijoms veiksmingai vykdyti.

4.3 Pradėjus finansinių paslaugų įmonėms taikyti naujas taisykles, naują priežiūros tvarką, naujus rizikos ribojimo reikalavimus ir t. t., CVPD taisyklės bus dar vienas permainų finansinių paslaugų sektoriuje šaltinis. EESRK pritaria, kad permainų reikia, tačiau ragina reguliavimo ir priežiūros institucijas, visų pirma EVPRI, budriai sekti, ar pernelyg griežtas reguliavimas nesukels naujų problemų.

4.4 Įvedus eurą suaktyvėjo investicijos į kitų šalių vertybinius popierius, o dėl įvestų visoje Sąjungoje bendrų standartų tarpvalstybinės investicijos veikia sklandžiai. Dėl geros atsiskaitymų drausmės mažėja sandorio šalies rizika, o tiksliau – likvidumo rizika ir sutarties pakeitimo rizika. Dar svarbiau tai, kad gerėja investuotojų apsauga, nes užtikrinama, kad vertybinių popierių pirkėjų ir pardavėjų tarpusavio atsiskaitymai vyktų saugiai ir laiku. Šiuo požiūriu siūlomas reglamentas yra svarbus žingsnis kuriant bendrąją rinką.

4.5 Be to, kalbant apie bendrąją rinką, sveikintinas pasiūlymas įvesti „pasą“, nes tai padės šalinti esamas prieigos kliūtis, o kartu ir emitentai įgis teisę įregistruoti savo vertybinius popierius bet kuriame CVPD, turinčiame leidimą vykdyti veiklą ES. Toks nacionalinių monopolijų panaikinimas sveikintinas vidaus rinkoje.

4.6 Mažos rizikos metodas, kuriuo pagrįsta CVPD veiklos modelio apibrėžtis, ir tai, kad dėl reguliavimo šis modelis faktiškai bus ribotas, gali turėti ir teigiamų, ir neigiamų padarinių CVPD konkurencingumui ir novatoriškumui. Tarpvalstybinės rinkos atvėrimas – neginčijamas teigiamas padarinys. Kitu atveju CVPD leidžiama teikti įvairias paslaugas, jei tik dėl jų didėja vertybinių popierių rinkų sauga, efektyvumas ir skaidrumas. Be to, tam, kad būtų skatinamos inovacijos, EESRK siūlo, kad CVPD būtų draudžiama vykdyti CVPD nebūdingą veiklą tik tuo atveju, jei tokia veikla kenktų CVPD rizikos profiliui.

4.7 Viena didesnių naujovių, kurią siūloma įdiegti CVPD veikloje, – draudimas CVPD turėti licenciją teikti tam tikras bankines paslaugas. Ši naujovė paveiks du didelius tarptautinius CVPD (*Euroclear* ir *Clearstream*), kurie labai plačiai naudojami savo teise teikti bankines paslaugas, padėdami vykdyti atsiskaitymų ir lėšų saugojimo procedūras. Bankinės veiklos apimtis labai ribota; pastaroji krizė jai nesukėlė jokių problemų. Visgi EESRK pripažįsta, kad pasaulinė nuomonė (G 20 šalių, Europos Komisijos, Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos (angl. IOSCO), ir t. t.) labai palanki kredito institucijų atskyrimui. CVPD bus leidžiama įsteigti ribotos apimties banką, kuris būtų tos pačios įmonių grupės narys. Dėl to neturėtų kilti poreikis iš esmės keisti CVPD veiklos modelį.

4.8 Nepaisant Komisijos išdėstytos nuomonės, kad bankinių paslaugų atskyrimui nuo pagrindinės CVPD veiklos nėra kitos alternatyvos, šios nuomonės 3.21 punkte išdėstytoje nuostatoje numatyta galimybė taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, jei tam pritaria nacionalinė kompetentinga institucija. Nors tokia nukrypimo galimybė egzistuoja, Komitetas pritaria Komisijai ir mano, kad geriausias variantas – atskiras savarankiškas bankas.

4.9 Pasiūlyme nustatytas reikalavimas dematerializuoti vertybinius popierius, kuriais prekiaujama. Tam numatytas pereinamasis laikotarpis iki 2020 m. Tačiau valstybių narių pažanga šioje srityje skirtinga, tad gali prireikti politinio kompromiso.

4.10 Kitas svarbus pasiūlymas – įvesti visuotinį reikalavimą atsiskaityti per dvi dienas nuo sandorio sudarymo dienos. ES vidaus rinkoje šį reikalavimą greičiausiai bus įmanoma vykdyti, tačiau dėl sandorių su kitomis pasaulio šalimis dar reikės išspręsti nemažai klausimų. Tarp jų – nesklandumai dėl užsienio valiutos, galimybė, kad akcijos gali būti įsigijamos skolon, laiko zonų skirtumai, skirtingi atsiskaitymo terminai kitų regionų rinkose ir didžiulės išlaidos, kurios būtų patiriamos norint automatizuoti sistemas, kad būtų galima atsiskaityti per dvi dienas nuo sandorio sudarymo dienos.

4.11 Iš esmės reglamente nustatomas reikalavimas, kad visi CVPD taikytų tvarką, pagal kurią dalyviai būtų „baudžiami“ už neatsiskaitymą laiku, tačiau tokia tvarka turi būti priderinta prie priemonės. Baudos už vėlavimą pateikti nelikvidžias arba MVĮ akcijas pakenktų jų rinkos likvidumui. Reikėtų apsvarstyti galimybę leisti taikyti išimtį MVĮ, kurių akcijomis prekiaujama biržoje. Reglamento projekte neaptariama, kam būtų panaudotos iš baudų gautos pajamos.

2012 m. liepos 11 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON
